

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 236/2011-14

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 2. júna 2011 predbežne prerokoval sťažnosť M. H., B., zastúpenej advokátom JUDr. M. F., B., vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava V v konaní vedenom pod sp. zn. 6 C 45/2007 a jeho rozsudkom zo 4. februára 2009 a postupom Krajského súdu v Bratislave v konaní vedenom pod sp. zn. 8 Co 85/2009 a jeho rozsudkom z 21. septembra 2010 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť M. H. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 17. januára 2011 doručená sťažnosť M. H., B. (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namietala porušenie základného práva na súdnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného v čl. 6 ods. 1

Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Bratislava V (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 6 C 45/2007 a jeho rozsudkom č. k. 6 C 45/2007-141 zo 4. februára 2009 a postupom Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 8 Co 85/2009 a jeho rozsudkom z 21. septembra 2010.

Z obsahu sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľka vykonávala pre B. P., B. (ďalej len „odporca“), funkciu predsedu kontrolnej komisie. Sťažovateľka podala na okresnom súde proti odporcovi žalobný návrh, ktorým sa domáhala zaplatenia sumy 86 400 Sk (2 867,95 €) s príslušenstvom, a to z dôvodu, že jej odporca nevyplatil odmenu v stanovenej výške za rok 2005, ktorá jej podľa jej názoru za výkon predmetnej činnosti patrila. Okresný súd o žalobe rozhodol rozsudkom č. k. 6 C 45/2007-141 zo 4. februára 2009, ktorým žalobný návrh sťažovateľky zamietol.

Proti tomuto rozhodnutiu okresného súdu sťažovateľka podala odvolanie, o ktorom krajský súd rozhodol rozsudkom č. k. 8 Co 85/2009-164 z 21. septembra 2010 tak, že rozsudok okresného súdu č. k. 6 C 45/2007-141 potvrdil.

Podľa sťažovateľky postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 6 C 45/2007 a jeho rozsudkom zo 4. februára 2009 a postupom krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 8 Co 85/2009 a jeho rozsudkom z 21. septembra 2010 bolo porušené jej základné právo na súdnu ochranu zaručené v čl. 46 ods. 1 ústavy a právo na spravodlivé súdne konanie zaručené v čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Svoje tvrdenia sťažovateľka odôvodnila takto:

«Postupom Okresného súdu ako i Krajského súdu bolo porušené jej právo domáhať sa zákonným spôsobom svojho na nezávislom a nestrannom súde. Postupom súdu navrhovateľke bolo odňaté právo klásť otázky svedkom a odporcovi (zastúpeného štatutárnym orgánom) a preukázať dôvodnosť uplatneného nároku...

Navrhovateľka žiadala vykonať výsluchy svedkov... Súd nevykonal výsluch navrhovaných svedkov. V odôvodnení uviedol, že to bolo z dôvodu, že títo sa mali vyjadriť

len k tomu, ako pracovala navrhovateľka v roku 2005. Uvedení svedkovia sa však mali vyjadriť k spôsobu rozdeľovania odmien v predchádzajúcich rokoch ako i k tvrdeniu svedkov odporcu. Postupom súdu jej bolo znemožnené preukázať dôvodnosť uplatneného nároku. Navrhovateľkou navrhovaní svedkovia boli prítomní pri rozdeľovaní odmien za predchádzajúce roky, bol im známy „kľúč“ na základe ktorého sa odmeny rozdeľovali a mali sa vyjadriť aj ku skutočnosti, či sa tento kľúč menil každý rok...

Máme za to, že súd pochybil, keď nevykonal výsluch štatutárov odporcu, nakoľko títo vystupujú v mene odporcu... navonok, súd v rozsudku ani riadne nezdôvodnil, prečo nepovažoval výsluch odporcu... za potrebný.

Proti prvostupňovému rozsudku podala navrhovateľka odvolanie, namietala nevypočutie... svedkov vrátane štatutárneho orgánu odporcu a nesprávne právne posúdenie veci.

... Odvolací súd uviedol, že výpoveď navrhovaných svedkov nie je potrebná z dôvodu, že by nemala žiaden vplyv k okolnostiam prerozdeľovania odmien, nakoľko až kritéria rozdeľovania odmien za rok 2005 upravovali podmienky nároku na odmenu alebo jej časť.

Hlavné pochybenia Okresného súdu Bratislava V a Krajského súdu vidí sťažovateľ v tom, že znemožnil navrhovateľke preukázať uplatnený nárok tým, že nevypočul navrhnutých svedkov a ani zástupcov účastníka konania... a tým znemožnil klásť účastníkovi konania a svedkom otázky.

Napriek tomu, že konanie na Okresnom súde Bratislava V. trvalo 3... roky, súd nevypočul účastníka konania – odporcu... Súd viedol dokazovanie nesprávnym smerom...

Pochybenie súdov vidí sťažovateľka i v tom, že oba súdy posúdili odmenu, ktorú mala dostať navrhovateľka za činnosť v kontrolnej komisii bytového družstva ako nenárokovateľnú. Odmena za činnosť v kontrolnej komisii bola priznaná vyšším orgánom a teda na ňu mala právo. Jedná sa v podstate o príjem za vykonanú prácu a jednoznačne táto suma je nárokovateľná...»

Vychádzajúc z uvedeného sťažovateľka navrhla, aby ústavný súd po prijatí jej sťažnosti na ďalšie konanie nálezom takto rozhodol:

„1. Základné právo sťažovateľky M. H. domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde podľa čl. 46 ods. 1 a práva na spravodlivé

prejednanie veci podľa čl. 6 ods. 1 zmluvy Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava V. a Krajského súdu Bratislava v konaní vedenom pod sp. zn. 6 C 45/2007 a v odvolacom konaní na Krajskom súde Bratislava pod sp. zn. 8 Co 85/2009 porušené bolo.

2. M. H. priznáva finančné zadosťučinenie v sume 10.000 €..., ktoré mu je Okresný súd Bratislava V. povinný zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

3. M. H. priznáva finančné zadosťučinenie v sume 10.000 €..., ktoré mu je Krajský súd Bratislava povinný zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Okresný súd Bratislava V. a Krajský súd Bratislava sú povinní spoločne a nerozdielne uhradiť M. H. trovy konania v sume 261,82 €..., na účet jeho právneho zástupcu JUDr. M. F.,... B., do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.“

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah... Ústavný súd môže zároveň vec vrátiť na ďalšie konanie...

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním

a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí senátu bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

1. K namietanému porušeniu základných práv postupom a rozhodnutím okresného súdu

Vzhľadom na princíp subsidiarity („ak... nerozhoduje iný súd“), ktorý vyplýva z citovaného čl. 127 ods. 1 ústavy, môže ústavný súd poskytnúť ochranu konkrétnemu právu alebo slobode, porušenie ktorých je namietané, iba vtedy, ak sa ich ochrany fyzická osoba alebo právnická osoba nemôže domôcť v žiadnom inom konaní pred súdnymi orgánmi Slovenskej republiky.

Inými slovami, pokiaľ je o ochrane sťažovateľkou označeného základného práva alebo slobody oprávnený konať alebo rozhodovať iný všeobecný súd, ústavný súd jej sťažnosť už po predbežnom prerokovaní odmietne pre nedostatok svojej právomoci.

Ústavný súd preto pri predbežnom prerokovaní sťažnosti zisťoval, či ochranu tých práv, porušenie ktorých sťažovateľka v súvislosti s napádaným postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 6 C 45/2007 a jeho rozsudkom zo 4. februára 2009 namieta, t. j. základného práva na súdnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru, neposkytujú všeobecné súdy na základe sťažovateľke dostupných opravných prostriedkov predstavujúcich účinné právne prostriedky nápravy namietaného porušenia jej práv.

Ústavný súd konštatuje, že sťažovateľka mala možnosť domáhať sa preskúmania, sťažnosťou pred ústavným súdom napadnutého postupu okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 6 C 45/2007 a jeho rozsudku zo 4. februára 2009 využitím riadneho opravného prostriedku, a to odvolania, ktoré sťažovateľka napokon pred podaním sťažnosti ústavnému súdu aj využila, pričom o tomto jej odvolaní rozhodol krajský súd rozsudkom č. k. 8 Co 85/2009-164 z 21. septembra 2010. Krajský súd sa v rozsahu svojho preskúmacieho oprávnenia odvolacieho súdu musel v podstate vysporiadať s rovnakými skutkovými a právnymi argumentmi, ako sťažovateľka uvádza aj v konaní pred ústavným súdom.

Vychádzajúc z postavenia ústavného súdu ako nezávislého súdneho orgánu ochrany ústavnosti (čl. 124 ústavy), ktorý nie je alternatívnou ani mimoriadnou opravnou inštitúciou vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov (II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96), ústavný súd sťažnosť sťažovateľky v tejto časti (vo vzťahu k postupu a rozhodnutiu okresnému súdu) už po jej predbežnom prerokovaní odmietol pre nedostatok svojej právomoci na jej prerokovanie (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

2. K namietanému porušeniu základných práv postupom a rozhodnutím krajského súdu

Predmetom sťažnosti v tejto časti je namietané porušenie základného práva na súdnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 8 Co 85/2009 a jeho rozsudkom z 21. septembra 2010.

Podľa názoru ústavného súdu je sťažnosť sťažovateľky v tejto časti neprípustná.

Ako vyplýva zo samotnej sťažnosti sťažovateľky, táto pred podaním sťažnosti ústavnému súdu podala proti rozsudku krajského súdu dovolanie. Podľa zistenia ústavného súdu Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) o tomto dovolaní vedie konanie pod sp. zn. 6 Cdo 24/2011, avšak dosiaľ o dovolaní rozhodnuté nebolo.

Sťažovateľka podaním dovolania, ako aj podaním sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy vytvorila stav, keď by o jej veci mali súbežne rozhodovať dva orgány súdneho typu (najvyšší súd ako dovolací súd a ústavný súd), čo nie je v podmienkach právneho štátu rešpektujúceho princíp právnej istoty ústavne aprobovateľné, pretože by tým mohlo dôjsť k vydaniu dvoch rozdielnych rozhodnutí v tej istej veci (m. m. IV. ÚS 363/08, IV. ÚS 228/2010).

Vzhľadom na skutočnosť, že uplatnenie právomoci dovolacieho súdu vo veci sťažovateľky predchádza uplatneniu právomoci ústavného súdu, možno považovať podanie sťažnosti ústavnému súdu v tejto časti ešte pred rozhodnutím dovolacieho súdu o poslednom procesnom prostriedku, ktorý bol sťažovateľkou využitý, ako predčasné (m. m. IV. ÚS 228/2010, IV. ÚS 311/2010).

Ústavný súd v súčasnej dobe vo svojej rozhodovacej činnosti zastáva názor (napr. I. ÚS 289/09), podľa ktorého v prípade podania mimoriadneho opravného prostriedku (dovolania) a súbežne podanej sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy je takáto sťažnosť považovaná za neprípustnú až do rozhodnutia o dovolaní.

V tejto súvislosti už ústavný súd judikoval (napr. I. ÚS 239/09, IV. ÚS 49/2010), že lehota na prípadné podanie sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy po rozhodnutí o dovolaní bude v zásade zachovaná aj vo vzťahu k predchádzajúcemu právoplatnému rozhodnutiu, s výnimkou prípadov, keď to konkrétne okolnosti veci zjavne vylučujú. Nie je dôvodné, aby sťažovateľka v prípade, ak podala dovolanie, zároveň podala aj sťažnosť podľa čl. 127 ods. 1 ústavy, pretože aj za predpokladu, že by dovolací súd dospel k záveru, že dovolanie nie je prípustné, nemožno sťažnosť podľa čl. 127 ods. 1 ústavy smerujúcu proti rozhodnutiu, ktoré predchádzalo rozhodnutiu dovolacieho súdu, odmietnuť pre jej oneskorenosť (napr. rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva z 12. novembra 2002 vo veci Zvolský a Zvolská proti Českej republike, sťažnosť č. 46129/99 a jeho body č. 51, 53, 54).

Ak by sa ústavný súd vecne zaoberal sťažnosťou sťažovateľky pred rozhodnutím najvyššieho súdu o podanom dovolaní, mohol by neprípustne zasiahnuť do rozhodovania všeobecných súdov. V prípade, ak by ústavný súd čakal na rozhodnutie dovolacieho súdu, mohlo by to viesť k neúmernému predĺženiu konania o sťažnosti.

Z uvedených dôvodov ústavný súd sťažnosť v tejto časti (vo vzťahu k namietanému postupu a rozhodnutiu krajského súdu) po jej predbežnom prerokovaní odmietol ako neprípustnú podľa § 25 ods. 2 v spojení s § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 2. júna 2011